

Länstyrelserna

Hur ser ålvillkoren ut?

Pär Blomqvist, Länsstyrelsen Västra Götaland

Fiskeutredningsgruppen (FUG)

Hur ser villkoren ut?

- Vi har hittat villkor för ål i vattendrag upp till Piteälven
- Villkoren har framför allt utformats för att kompensera för förlorat fiske
- Fokus låg på uppvandring

Hur ser villkoren ut?

Fyra huvudgrupper:

- skyldighet att hålla ålyngelledare eller ålyngelsamlare
- skyldighet att delta i gemensam spridning av uppsamlat ålyngel
- skyldighet att sätta ut inköpt ål som kompensation för förlorat fiske
- skyldighet att förse kraftverket med fingaller och avledningsanordningar

Hur ser villkoren ut?

Länsstyrelserna

Ytterligare alternativ:

- Naturlika fiskvägar
- Fångstanordningar för utvandrande blankål

Ålyngelledare och ålyngelsamlare

- en ramp försedd med ett klättersubstrat som leder ålynglen förbi det aktuella hindret
- + platseffektiva, kan ta upp mycket fallhöjd
- + ynglen kan räknas (samlare)
- + ynglen kan aktivt förvaltas (samlare)
- framför allt samlare kräver regelbunden tömning och skötsel

Gemensam spridning av uppsamlat ålyngel: ålplan

- Ålynglen samlas in vid det nedersta vandringshindret för att sedan sättas ut i avrinningsområdet
 - Sker ofta efter en fördelningsnyckel som utformats efter andelen sjöareal mellan vandringshindren
- + upprätthåller den biologiska mångfalden
- fokuserar främst på uppvandring

Huvudplan för Lagans ålplan

Utsättningsområde	Ålyngel %
Huvudån nedom Traryd	10 %
Huvudån ovanför Traryd (Traryd-Fågelfors)	15 %
Bolmåns vattensystem	44 %
Skålåns och Toftåns vattensystem	25 %
Häråns vattensystem	6 %

Ålutsättningar med syfte att kompensera för förlorat fiske

- Villkor att sätta ut ålyngel eller sättål i sjöar som påverkats av dammbyggnationer

+ säkrar den biologiska mångfalden samt fisket på den aktuella platsen

- tar sällan utvandringen i beaktning

Fingaller och avledningsanordningar

Länsstyrelserna

- Fingaller stoppar fysiskt ål från att ta sig in i turbinerna
- En låg lutning förhindrar att ålarna kläms fast mot gallret
- Lutningen kan vara i höjdled (alfagaller) eller sidled (betagaller)
- Gallret måste kombineras med flyktöppningar

Länsstyrelserna

(HaV 2020)

Foto: Johan Lind, Mälarenergi.

Exempel på villkor

Exempel på mindre bra villkor enligt FUG

*” [...] Det åligger kommunen att...efter anvisningar av statens fiskeriingenjör installera och sköta en **ålyngelsamlare** vid dammen. Skötseln skall tillgå så, att insamlat ålyngel **veckovis** under uppsamlingstiden, normalt **maj t.o.m. juli**, sätts in **i sjön**. [...]”*

Exempel på mindre bra villkor enligt FUG

*”Turbinintaget ska skyddas av ett fingaller. Ett fingaller med en spaltöppning av maximalt 11 mm ska användas under perioden **15 mars – 30 september, smolt- och ålutvandningsperiod**, och under övrig tid maximalt 24 mm.*

*Alternativt får spaltvidden vara maximalt 18 mm under perioden **1 juni – 30 september, ålutvandningsperiod**.”*

Exempel på dåligt villkor enligt FUG

”Som kompensation för skada på ålfisket till följd av driften vid kraftverket förpliktigas sökanden att svara för den utsättning av smolt som framgår av bilaga A. Därmed är den tidigare uppskjutna ålfiskefrågan slutligt avgjord”

Bra eller dåligt villkor?

[...] Vattendomstolen fastställer... att sökandena befrias från tidigare ålagd skyldighet att hålla anordningar för ålynglets uppvandring vid angivna kraftverks- eller regleringsdammar i Ljungan, att sökandena från och med 1988 förpliktas att solidariskt utge en årlig avgift [...]

Länstyrelserna

Inför NAP

Har kompensationsutsättningar någon framtid?

Vad säger ICES?

*ICES Advice on fishing opportunities and conservation
Ecoregions in the Northeast Atlantic
Published 3 November 2022*

European eel (*Anguilla anguilla*) throughout its natural range

ICES advice on fishing opportunities

ICES advises that when the precautionary approach is applied, there should be zero catches in all habitats in 2023. This applies to both recreational and commercial catches and includes catches of glass eels for restocking and aquaculture.

Inför NAP

Länsstyrelserna

- Låg ålyngelinvandring till Sverige – ingen inhemsk ål att tillgå
- Politik och administration kan försvåra import
- ICES avråder från fiske på alla ålens livsstadier

Inför NAP

Länsstyrelserna

- Anpassning av anläggningar bör vara huvudspåret
- Kan kompensationsutsättningar vara ett alternativ?
- Fokus måste skiftas från fiske till förvaltning –
utvandringen måste säkras

Inför NAP

Kommer det finnas någon tillgång på ålyngel i framtiden?